

Beleidsplan Natuurtuin 't Loo

De Natuurtuin 2018 – 2022

Stichting Natuurtuin 't Loo is een initiatief van:

- De Bijenhoudersvereniging Bergeijk e.o.,
- De Vereniging voor natuur- en milieueducatie (IVN) Bergeijk/Eersel en
- De Vereniging voor Ecologische Leef- en Teeltwijze (VELT) Bergeijk/Eersel.

Zij toverden de vroegere voetbalvelden van Terlo om in een Natuurtuin, die in augustus 2000 werd geopend. We zijn nu bijna 2 decennia verder. In deze periode is Natuurtuin 't Loo uitgegroeid tot de prachtige plek die het vandaag de dag is en waar veel activiteiten met betrekking tot natuur/ en milieueducatie plaatsvinden.

Dit beleidsplan is tevens van toepassing op de Stichting "Vrienden van de natuurtuin". Deze stichting beheert enkele de gelden die door sponsors, donateurs, schenkingen en vrienden jaarlijks worden geschonken aan de Natuurtuin.

Doel

De stichting heeft ten doel het aanleggen, beheren en onderhouden van een natuurtuin in de ruimste zin van het woord, waarin de ecologische samenhang tussen mens en natuur in eigen omgeving zichtbaar wordt gemaakt en welke ten dienste zal staan voor natuureducatie aan een zo breed mogelijk publiek.

De stichting tracht haar doel onder meer te verwezenlijken door;

- Openstelling van de tuin voor publiek
- Het verzorgen van rondleidingen
- Het geven van demonstraties en workshops
- Het inrichten van een documentatieruimte
- Het geven van educatie op verschillende werkvelden

Ecologisch centrum

Stichting Natuurtuin 't Loo wil in deze regio een bescheiden bijdrage leveren aan deze bewustwording door de Natuurtuin uit te bouwen tot een ecologisch centrum voor Bergeijk en omgeving, waar inwoners en toeristen kunnen genieten, en tegelijk inspiratie vinden voor een duurzamer gebruik van de aarde.

De basis daarvoor is:

1. een tuin waarin **educatie** op het gebied van natuur en milieu wordt vormgegeven, zowel in de tuin zelf als in het educatiecentrum de Wingerd.
2. een tuin waarin het bodemleven door de eigen compost in evenwicht is, zodat groenten, kruiden en fruit geteeld kunnen worden zonder chemische groei- of bestrijdingsmiddelen. Kortom: de uitgangspunten van **biologisch tuinieren**.
3. een tuin waarin inheemse **wilde planten en bloemen** gekweekt worden om een gevarieerd milieu te bieden aan zoveel mogelijk insecten en vogels.

4. een tuin waarin extra aandacht is voor de **rol van de bijen** in de ecologie van de aarde en waar bijenvolken op een natuurvriendelijke manier worden verzorgd.
5. een tuin waarin **activiteiten** plaatsvinden rondom ecologische en vegetarische voeding, als een noodzakelijke bijdrage aan het consuminderen.
6. een tuin waarin op verantwoorde manier wordt omgegaan met **energie en water** (zonnecollector en helofytenfilter voor zuivering afvalwater, de grondwatermeter).
7. een tuin waarin de brede **samenleving** binnenkomt door betrokkenheid bij maatschappelijke thema's.

In het hiernavolgende geven we uitgebreider aandacht aan de 7 voornoemde basiselementen.

1. Educatie

De algemene doelstelling luidt: we willen mensen leren 'kijken' naar de vele wonderen in de natuur en begrip te krijgen voor de samenhang van flora en fauna in hun eigen omgeving. Een speciale groep vrijwilligers richt zich vooral op het maken van interessante **wandelingen voor kinderen** in de Natuurtuin. Er zijn themaboekjes voor kinderen in de basisschoolleeftijd. De volgende themawandelingen kunnen worden gemaakt: Algemeen; Kriebelbeestjes, over insecten; Zaden op reis; Water, over het gebruik van drink- en grondwater. Er is in de tuin een speciale route (het Drezelpad) voor kleine kinderen. Alle basisschoolleerlingen van Groot-Bergeijk worden jaarlijks uitgenodigd om met hun groep een bezoek te brengen aan de Natuurtuin, onder leiding van de vrijwilligers van de educatiegroep.

Rondom **Werelddierendag** wordt een activiteit rondom dieren verzorgd in de Natuurtuin. Op de basisscholen mogen leerlingen geen dieren meer meenemen in de klas. Om hen toch in contact te brengen met dieren en hun verzorging, organiseert de educatiegroep een leerzame dag, met allerlei dieren in een mobiele kinderboerderij. Ook is er een leerzame binnen activiteit.

De **Boomfeestdag** wordt op verzoek van de gemeente gecoördineerd door de educatiegroep van de Natuurtuin, in samenwerking met de gemeente.

Cursussen: Voor vrijwilligers en andere geïnteresseerden organiseert Natuurtuin 't Loo cursussen, trainingen en workshops in de Wingerd, vaak samen met IVN, VELT of Bijenhoudervereniging.

Nacht van de nacht – deelname aan landelijk initiatief: Tijdens deze Nacht maken we mensen bewust van lichtvervuiling en energievervalsing. Nederland behoort tot de landen met de meeste lichtvervuiling. Kinderen en hun ouders maken op een ludieke en speelse manier kennis met de oerkwaliteit van de duisternis, o.a. door een nachtelijke speurtocht door de tuin en informatie en aandacht voor de schoonheid van de sterrenhemel. Uiteraard wordt ook ingegaan op het aspect: wat kan de overheid en wat kunnen wij zelf doen om deze lichtvervuiling tegen te gaan.

Sterrenkijkavonden: in het kader van de landelijke actie van de Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Weer en Sterrenkunde wordt een workshop sterrenkijken gegeven.

Nationale Nachtvliedernacht: dit dient twee hoofddoelen: zoveel mogelijk mensen op een spannende manier kennis laten maken met nachtvlieders; en verspreid in het hele land gegevens van nachtvlieders verzamelen.

Rondleidingen en excursies: Naast de publieke toegankelijkheid van de Natuurtuin, met informatiebordjes, biedt een aangevraagde rondleiding met een ervaren gids een grote toegevoegde waarde. De gids kan naast de flora en fauna, met in het bijzonder het bijenleven, ingaan op ecologische en biologische aspecten. Doel hiervan is ook weer: het vergroten van de betrokkenheid van mensen bij natuur en milieu, gericht op een duurzame samenleving.

Tentoonstellingen in ecologisch centrum De Wingerd. In de maanden mei tot en met september is de Wingerd elke zondag geopend. Er is een gratis rondleiding om 14.00 uur en mensen kunnen koffie of thee met iets lekkers gebruiken. In 2017 heeft de Natuurtuin deelgenomen aan het Jaar van de Stijl.

2. Biologisch tuinieren

De **ecologische omgeving** van insecten, vogels en planten is een belangrijke voorwaarde om biologisch te kunnen tuinieren.

In de **biologische moestuin** kunnen mensen zien hoe ook zonder chemische groei- en bestrijdingsmiddelen groenten geteeld kunnen worden. De basis daarvan ligt in de composthopen die opgezet worden met vooral organisch materiaal uit de tuin. Er zijn demonstratieveldjes met verschillende vormen van biologische teelt.

In de **fruituin** wordt informatie gegeven over de mogelijkheden om op een biologische manier fruit te kweken en hoe aantasting van fruit op een natuurvriendelijke manier kunnen worden voorkomen. Ook ontdekt men het verschil tussen hoogstam- en laagstambomen. In de **kruidentuin** vindt men informatie over het gebruik van tuinkruiden in de keuken en over de gezondheid bevorderende eigenschappen van veel kruiden.

Verkoop van **biologische planten:** omdat in de omgeving van Bergeijk geen biologisch gekweekte groente- en kruidenplanten te verkrijgen zijn, worden deze elk jaar in april te koop aangeboden.

3. De Wildeplantentuin en de Poel

De wildeplantentuin werd in 1979 door het IVN aangelegd in het Patersbos en verhuisde in het voorjaar van 2000 naar zijn huidige plek in de natuurtuin. In de middencirkel staan planten die bijen, hommels, vlinders en andere vliesvleugeligen lokken, in een stralencirkel daaromheen liggen zeven vakken met wilde planten uit verschillende families. Naast hun eigen betekenis in de inheemse fauna fungeren ze als waardplanten voor een grote verscheidenheid aan insecten en leveren ze zaden voor vele soorten inheemse vogels. Ze werden van oudsher gebruikt als gezondheidsmiddel, als kleurstoffen en als kruiden in de keuken. In de aanpalende insectenmuur leidt de grote variatie aan nestgelegenheden voor de insecten bij rondleidingen tot enthousiaste reacties wanneer men die voor het eerst met eigen ogen kan zien.

De poel is een plek waar amfibieën zoals salamanders, kikkers en padden hun toevlucht zoeken om te paren en hun jongen groot te brengen.

Het is een essentiële schakel in de kringloop van de levende wezens in de tuin. In een aantal metamorfoses doorlopen de larven hun groeiproces naar volwassen exemplaren van de soort en stadia van dit proces worden bij een rondleiding getoond.

4. Bijen

Vanaf de oertijd zijn de bijen onmisbare schakels in het leven van planten en dieren, en uiteindelijk ook in dat van mensen. De bijenvolken zijn een leerschool in ecologie die we steeds dieper proberen te doorgronden en waar we bezoekers deelgenoot van maken. De bijen zijn ook graadmeters voor een gezond milieu.

In deze tijd worden de bijen door veel gevaren bedreigd en vreest men voor een grote ramp t.a.v. hun voortbestaan en daarmee voor hun onmisbare functie in de voedselketen.

De bijenhouders van de Natuurtuin maken alleen gebruik van biologische bestrijding en nemen deel aan een landelijke proef om de bijen immuun te maken tegen de meest gevreesde aantasting door de Varroa-mijt.

Bij de rondleidingen door de tuin hoort als vast onderdeel een bezoek aan **de bijenhal**, die omringd wordt door bijenplanten en waar oude wasraat wordt gesmolten in een zonnewassmelter.

In een oude boomstam leeft een bijenvolk nog zoals in de oertijd. In een opengewerkte bijenkast krijgen mensen een kijkje in het binnenste van een bijenvolk.

In de Wingerd kunnen mensen **honing** kopen die door de bijen verzameld is op de bloemen in en rond de Natuurtuin

Op een speciale **bijenkijkdag** laten we mensen van dichtbij kennis maken met het gecompliceerde en kwetsbare evenwicht in een bijenvolk: In de Wingerd wordt een **film** vertoond met de meest gedetailleerde informatie over het bijenleven en wordt het werk van de imkers uitgelegd. In de bijenhal kunnen we zien ze hoe een bijenvolk wordt gesplitst en getuige zijn van de geboorte van de koningin.

In 2018 hebben 22 cursisten hun opleiding tot beginnend imker afgerond. Alle deelnemers hebben hun diploma behaald. De meeste deelnemers zijn nu zelfstandig imker met een of meerdere eigen bijenvolken.

5. Ecologische voeding en leefwijze

- **Natuurmarkt:** op de laatste zondag van juni vormt Natuurtuin 't Loo het toneel van een grote ecologische dag. Doel is om bedrijven hun ecologische ideeën te laten presenteren en hun duurzame producten te laten aanbieden. Zo worden de bezoekers geïnformeerd en enthousiast gemaakt over ontwikkelingen op biologisch en ecologisch gebied. Het is een bijdrage aan een samenleving waarin steeds meer nadruk komt te liggen op verantwoord omgaan met natuur, milieu en duurzaamheid.
- **Eco-Proeverij:** Iedereen krijgt in de Natuurtuin de kans om zelf te ervaren dat een vegetarische maaltijd lekker en volwaardig kan zijn. Tijdens diverse activiteiten worden er biologische en vegetarische maaltijden en hapjes aangeboden vanuit de visie op verantwoorde voeding. Dit doen we om duidelijk te maken dat we zonder vlees ook gezond, verantwoord en lekker kunnen eten.

- Voor de aarde maakt dit namelijk een kapitaal verschil, aangezien elke kilo vlees zevenmaal de voedingswaarde heeft gekost van plantaardig voedsel. Voor het voeden van de mensheid in de toekomst zal deze ommekeer van ons voedingspatroon noodzakelijk zijn. De Natuurtuin biedt hierin een bescheiden hulp door haar inspanningen voor biologische en vegetarische voeding.
- **Cursussen vegetarisch koken:** In 2017 is een start gemaakt met een cursus biologisch vegetarisch koken met begeleiding door VELT. Dit is een erg groot succes geworden. Er is erg veel belangstelling uit de gehele regio om deel te nemen aan deze cursus.

6. Duurzame energie

In de filosofie van de Natuurtuin past een bijzondere aandacht voor duurzame energie. Op de Natuurmarkt worden de nieuwste toepassingen van zon- en windenergie gedemonstreerd. In de Natuurtuin zelf gebruiken we een zonnecollector en het afvalwater van de Wingerd wordt gezuiverd door een helofytenfilter. Op de grondwatermeter lezen we dagelijks de grondwaterstand af en de gegevens worden doorgegeven aan het waterschap. Voor de komende jaren staat een aantal nieuwe initiatieven op stapel.

7. Financiën

De inkomsten van de Natuurtuin bestaan uit

- Inkomsten rondleidingen
- Entree voor de jaarlijkse natuurmarkt
- Inkomsten Catering tijdens natuurmarkt/ opening tuinseizoen/oogstfeest en andere activiteiten.

De Stichting vrienden van de Natuurtuin beheert de gelden die bestaan uit:

- Sponsoring
- Bijdrage vrienden
- Schenkingen.
-

Zowel de stichting Natuurtuin 't Loo als Stichting "Vrienden van de Natuurtuin" hebben een ANBI-erkenning.

Door grote inzet van veel vrijwilligers is de Natuurtuin op deze manier in staat om de jaarlijkse kosten te dekken en een kleine reserve op te bouwen. Die inspanningen zijn enorm en er wordt in alle opzichten op de kleintjes gelet als het om de uitgaven gaat. Met deze gezamenlijke vrijwillige inzet kan de Natuurtuin blijven draaien.

8. Vooruitblik 2018 – 2022

De doelstelling bij de oprichting in 2000 klonk als volgt:

‘De Stichting Natuurtuin 't Loo beheert en onderhoudt een Natuurtuin in de ruimste zin van het woord, waarin de ecologische samenhang tussen mens en natuur in eigen omgeving zichtbaar wordt gemaakt en welke ten dienste zal staan voor natuureducatie aan een zo breed mogelijk publiek’. (citaat uit het projectplan)

Deze doelstelling is nog immer actueel. In het voorgaande hebben we aangegeven hoe de Natuurtuin deze doelstelling in de voorbije tien jaar heeft vormgegeven. Ook in 2018 en de komende jaren luidt onze missie: het vergroten van de betrokkenheid van mensen bij natuur en milieu, gericht op een duurzame samenleving.

Speerpunten voor de periode 2018-2022 zijn:

- Het verder ontwikkelen van **educatieactiviteiten** voor kinderen en volwassenen: rondleidingen, workshops, tentoonstellingen etc.
- Uitbouwen van de **maatschappelijke taak op het gebied van bewustwording** met betrekking tot klimaatverandering en milieuproblematiek door stages en assistentie bij werkstukken.
- Ontwikkelen van **nieuwe toepassingen** op het terrein van duurzaam bouwen zoals leembouw, zonnepanelen en sedumdak (= groendak) bij uitbreiding van de Wingerd.
- Een vernieuwende en toonaangevende rol spelen door **ecologisch en milieubewust denken te vertalen** naar praktische toepassingen in onze eigen omgeving.
- Uitbreiding van de groep **vrijwilligers** en nog meer aandacht voor ieders individuele behoeften en (on)mogelijkheden.
- Het **uitvoeren en actualiseren van het onderhoudsplan** voor de gebouwen, voorzieningen in de tuin, elektrische installatie, etc.
- Aandacht voor het **verminderen van het gebruik van plastic** verpakkingsmaterialen.

Dit beleidsplan zal jaarlijks geactualiseerd worden.